

GEZ
(REJ)

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

K O Ł O B R Z E G

1. Nazwa

**ZESPÓŁ 19 BATERII ARTYLERII STAŁEJ
ORAZ RELIKTY SZAŃCA KLEISTA (WAŁ KAMIENNY,
KAZAMATY)**

2. Czas powstania

**1950-1959 (BAS)
XIX w. (szaniec)**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Działo na stanowisku ogniowym schronu bojowego nr. 401

Główny Punkt Kierowania Ogniem

Schron stacji radiolokacyjnej z wieżą

4. Adres (ulica, nr posesji)

Kołobrzeg
ul. Wiosenna (nad brzegiem morza)
p-ta 78-100
nr dz. 2/6, 3/20 (cz.), obr. 3

5. Przynależność administracyjna

województwo **zachodniopomorskie**

powiat **kołobrzeski**

gmina **Miasto Kołobrzeg**

6. Formy ochrony

rejestr zabytków:

A-1538, z dn. 24.10.2016 r.

*zespół 19 Baterii Artylerii Stałej (stanowiska
ogniowe, punkty kierowania ogniem, wieża radaru,
pomieszczenia magazynu oraz relikty tzw. Szańca
Kleista (wał kamienny, kazamaty)*

Inne:

Obiekt ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków

na podstawie Zarządzenia Nr 87/14

Prezydenta Miasta Kołobrzeg, z dn. 21.10.2014 r.

(aktualizacja: zarządzenie nr 101/22,
z dn. 26.08.2022 r.)

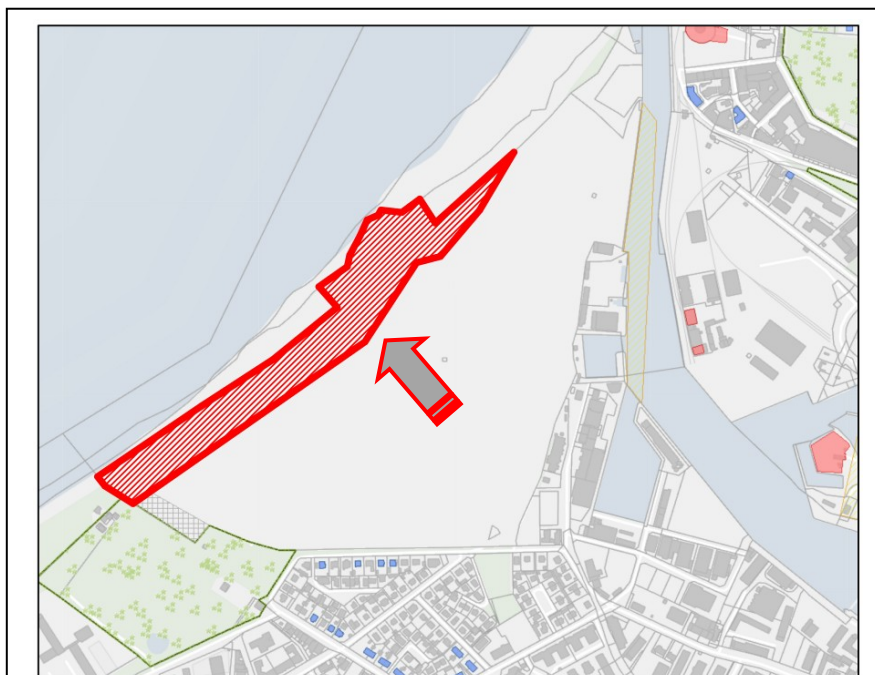
8. Historia, opis i wartości

19 Bateria Artylerii Stałej (19 BAS) dyslokowana została z Gdyni do Kołobrzegu rozkazem Szefa Sztabu Generalnego z dnia 10.06.1951 r. Obiekty stanowiące schrony 19 BAS powstały w miejscu byłego pruskiego szańca „Kleist” (*Kleist Schanze*), po którym zachował się schron-wartownia powstały w latach 30-tych XX w., a użytkowany w ramach 19 BAS do końca jej funkcjonowania, czyli do 01.11.1977 r. Wtedy to jednostkę rozformowano, a obiekty niebojowe adaptowano na inne cele wojskowe.

O sile bojowej 19 BAS stanowiły 4 schrony bojowe oddalone od siebie i od linii wodnej o ok. 80 m. Budowle wzniesiono w konstrukcji żelbetowej jako schrony typu ciężkiego (o ścianach i stropach grubości 100-200 cm). Schrony bojowe z otwartymi barbetami obsypane ziemią wyposażono w radzieckie działa B-13 o kalibrze 130 mm. Zachowało się jedynie jedno działo na barbecie schronu 401.

Stanowiska dowodzenia (główne i zapasowe) w formie ażurowych wież zbudowano również w konstrukcji żelbetowej.

Największą wartością pozostałości 19 BAS jest kompletność pasa bojowego baterii i brak zasadniczych przekształceń w jego strukturze.

Kołobrzeg, ul. Wiosenna 19 - Bateria Artylerii Stałej: <https://mapy.gis.kolobrzeg.pl/>

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

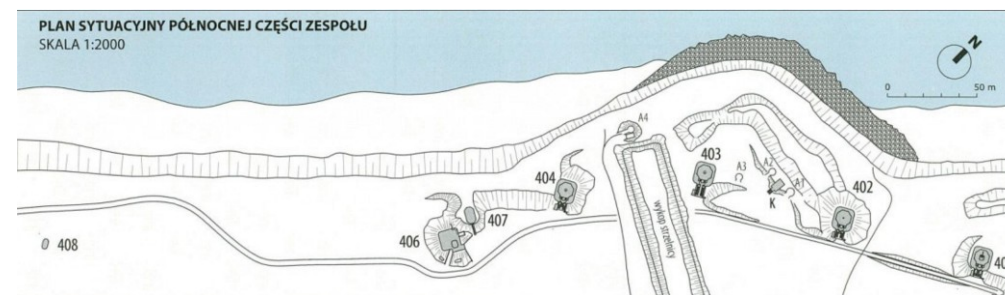
Ogólny stan zachowania – zachowały się wszystkie pierwotne elementy architektoniczno-budowlane baterii: oba stanowiska dowodzenia (główne i zapasowe), schrony bojowe, koszarowe, magazynowe i techniczne.

Okopy i transeje dla piechoty (pozostałości KRU - Kompanijnego Rejonu Umocnionego) miejscami widoczne w terenie, lecz zniszczone. Zewnętrzny stan zachowania konstrukcji obiektów - dobry. Zachowane elementy wyposażenia schronów bojowych tj. okiennice i drzwi zewnętrzne oraz mechanizmy wind podawczych dla pocisków i ładunków miotających.

Brak dostępu do wnętrz schronów nie pozwala na dokonanie pełnej oceny. Zastoiska wody opadowej na stanowiskach bojowych pozwalają domniemywać zalanie/zawilgocenie podziemnych kondygnacji niektórych obiektów.

Wnioski i zalecenia konserwatorskie:

- wszelkie prace budowlano-konserwatorskie winny być zgodne z zapisami mpzp i uzgodnione z MKZ w Kołobrzegu
- ochrona w zakresie pełnego zachowania: *architektury obiektów kubaturowych, ukształtowania terenu, elementów układu funkcjonalnego baterii oraz zachowanego wyposażenia.*

Plan autorstwa mgr inż. arch. Arkadiusza Woźniakowskiego

Źródło: Karta Ewidencyjna Zabytku Nieruchomego Zespołu 19 Baterii Artylerii Stałej

Oprac.: K. Tymbarski

10. Wykonanie karty

(autor, data i podpis)

Biuro Dokumentacji Zabytków

w Szczecinie

Maria Witek

10.2024

faksymile podpisu

11. Zatwierdzenie karty

(podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków